

Saugos duomenų lapas
(pagal direktyvas 91/155/EEB, 93/112/EEB
ir 2001/58/EB)

1 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 2011-01-03

KAS

1. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO IR TIEKĖJO PAVADINIMAS

Cheminės medžiagos, preparato pavadinimas: *SKYSTOSIOS AZOTO TRAŠOS (KAS)*.
Kiti pavadinimai (sinonimai): *karbamido ir amonio salietros tirpalas; KAS; pagal produkto markę: KAS-28, KAS-30, KAS-32*.

Paskirtis: *naudojama pagrindiniam ir papildomam žieminių ir vasarinių javų, cukrinių runkelių ir pašarinių runkelių, pievų, bulvių tręšimui*.

Tiekėjas: *ŽŪK „LIT-KOOP“*.

Adresas: *Savanorių 221, LT-50182 Kaunas, Lietuvos Respublika*.

Telefonas, faksas: *+370 37 211 837, 211 838*

Telefonas skubiai informacijai suteikti: *+370 37 211 837*

2. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO SUDĖTIS. INFORMACIJA APIE KOMPONENTUS

Empirinė (molekulinė) formulė: *nCO(NH₂)₂· mNH₄NO₃· kH₂O*.

Molekulinė masė: *nenustatyta*.

Pavojingi komponentai:

CAS Nr.	FINCS Nr.	FLINCS Nr.	Cheminis pavadinimas	Koncentracija (%) produkto masės
57-13-6		200-315-5	urea (karbamidas)	25 ÷ 40
6484-52-2		229-347-8	amonio nitratas	30 ÷ 47

Produktas nėra klasifikuojamas kaip pavojingas produktas remiantis direktyvomis 67/548/EB ir 1999/45/EB.

3. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO GALIMI PAVOJAI

Pavojai, susiję su užsidegimo arba sprogimo galimybe: *nedegus, nesprogus, netoksiškas skystis*.

Pavojai žmonių sveikatai, galimo poveikio pasekmės: *jei dažnai patenka ant odos, gali ją dirginti, pažeisti. Įtįškęs tirpalas gali dirginti akis*.

Pavojai aplinkai ir galimos žalos pasekmės: *žiūrėti p. 12*.

4. PIRMOSIOS MEDICININĖS PAGALBOS PRIEMONĖS

Cheminės medžiagos, preparato patekimo į organizmą būdas:

Įkvėpus: kvėpavimo takų neveikia, nepavojingas.

Patekus ant odos: odą (kūną) nuplauti vandeniu. Sušlapusius rūbus pasikeisti.

Patekus į akis: nedelsiant gerai praplauti tekančiu vandeniu ne kaip trumpiau kaip 10 min. Jei dirginimas nepraeina, kreiptis į gydytoją.

Priarius: nesukelti vėmimo, išskalauti burną vandeniu, duoti gerti daug pieno ar vandens, kreiptis į gydytoją.

Priemonės, kurių gali imtis tik gydytojas: akių gydymas, skrandžio praplovimas.

5. PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS

Tinkamos gaisro gesinimo priemonės: *nedegus, nesprogus skystis*.

Netinkamos gaisro gesinimo priemonės: *nedegus*.

Pavojingos medžiagos, išsiskiriančios iš cheminės medžiagos preparato degimo metu, degimo produktai, dujos: *nedegus*.

Asmeninės apsaugos priemonės: *nedegus*.

6. AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS

Kolektyvinės apsaugos ir asmeninės apsauginės priemonės: *darbo drabužiai, avalynė, apsauginiai akiniai. Jei galimas kontaktas su oda - guminis apsiaustas, guminiai batai*.

Aplinkos teršimo prevencijos priemonės: *neleisti nutekėti į lietaus kanalizaciją ar griovius ir kanalus*.

Cheminės medžiagos, preparato surinkimo (susėmimo) ir neutralizavimo (nukenksminimo) būdai ir priemonės: *kiek galima daugiau išsiliejusios medžiagos susiurbti (susemti) į sandarius talpyklas, likučius pašalinti sausu smėliu. Susiurbtas (susemtas) tirpalas naudojamas pagal produkto paskirtį*.

Saugos duomenų lapas
(pagal direktyvas 91/155/EEB, 93/112/EEB
ir 2001/58/EB)

2 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 2002-11-12
Paskutinė peržiūrėjimo data 2006-05-15

KAS

7. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO NAUDOJIMAS IR SANDĖLIAVIMAS

Reikalavimai ir rekomendacijos naudojimui: *purškiant (tręšimo metu) rankiniu būdu naudoti neperšlampamą apsiaustą, gumines pirštines, akinius ir galvos apsiaustą, purkšti pavėjui. Baigus darbą nusiplauti rankas su muilu*.

Reikalavimai sandėliavimui: *trašas: KAS-28, KAS-30, KAS-32 - laikyti aukščiau (atitinkamai pagal markę) kristalizacijos temperatūros (> -16, > -9, > 0 °C). Smulkiroje fasuotėje skystąsias azoto trašas (KAS) laikyti sausuose uždaruose sandėliuose, apsaugančiuose produktą nuo drėgmės. Talpos, kuriose laikomas (KAS), gali būti pagamintos iš anglinio plieno, nes preparate panaudotas korozijos inhibitorius užtikrina apsaugos nuo korozijos koeficientą ne mažesnę kaip 90 %. Ištuštinus talpas draudžiama įlipti į vidų be žeminės PŠ-1 markės dujokaukės, nes talpose gali būti susikaupusio dujinio amoniako*.

Netinkamos (nesuderinamos) kartu sandėliuoti cheminės medžiagos: *nerekomenduojama sandėliuoti su kitomis cheminėmis medžiagomis, nes galimos reakcijos nenustatytos*.

Nurodymai dėl ribinio cheminės medžiagos, preparato kiekio, galimo sandėliuoti nurodytomis sąlygomis: *pagal galiojančias "Bendrašias pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo taisykles"; įmonė neregulmentuoja*.

Reikalavimai cheminės medžiagos, preparato pakuotei: *pilama į geležinkelio ir autocisternas, skirtas šių trašų transportavimui, pakuojama (1-50) dm³ talpos polietileno tara pagal galiojančius normatyvinius dokumentus, užtikrinančius saugų gabenimą ir laikymą. Pakuojama kliento taroje, kuri turi būti švari ir sandari (anglinio plieno talpyklos, cisternos, statinės), gabenant saugiai pritvirtinta*.

8. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO POVEIKIO PREVENCIJA

Cheminės medžiagos, preparato komponento ribinė vertė darbo aplinkos ore:

Medžiaga	Formulė	NH 23:2001	ACGIH, TLV	OSHA, PEL	NIOSH, REL
amonio nitratas	NH ₄ NO ₃	10 mg/m ³ (IPRV)	nėra	nėra	nėra
urea (karbamidas)	CO(NH ₂) ₂	10 mg/m ³ (IPRV)	nėra	nėra	nėra

Techninės priemonės: *nereikalingos*.

Kvėpavimo takų apsauginės priemonės: *nereikalingos*.

Rankų ir odos apsauginės priemonės: *darbinės pirštinės, jei purškiami rankiniu būdu, tręšimo metu mūvėti gumines pirštines*.

Akių apsauginės priemonės: *jei purškiami rankiniu būdu, tręšimo metu naudoti apsauginius akinius*.

Kitos odos apsauginės priemonės: *medvilniniai darbo drabužiai, darbo batai. Jei purškiami rankiniu būdu, tręšimo metu dėvėti guminių apsiaustą*.

Asmens higienos priemonės: *baigus darbą nusiplauti rankas su muilu*.

9. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO FIZIKINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS

Agregatinė būsena (kieta, skysta, dujinė): *skystis*.

Juslinės savybės (spalva, kvapas): *bespalvis arba rusvos spalvos skystis be nuosėdų; švelnus amoniako kvapas*.

Vandenilio jonų koncentracijos vertė, pH: *6,5 ÷ 7,5*.

Virimo temperatūra, °C ar virimo temperatūros intervalas: *107*.

Degumas: *nedegus*.

Savaiminio užsiliepsnojimo temperatūra, °C: *nėra*.

Pliūpsnio temperatūra, °C: *nėra*.

Sprogumo ribos:

Žemutinė, tūrio %: *nėra*.

Viršutinė, tūrio %: *nėra*.

Oksidavimosi savybės: *neoksiduojantis*.

Užšalimo/lydymosi temperatūra, °C: *-26*.

Garų slėgis (prie 20 ± 0,5°C), kPa: *0,48*.

Specifinė masė, tankis (prie 20 ± 0,5°C) kg/m³: *1265 ÷ 1292 (KAS-28), 1285 ÷ 1315 (KAS-30), 1305 ÷ 1325 (KAS-32)*.

Tirpumas (vandenyje, riebaluose): *preparatas- vandeninis tirpalas, vandeniu skiedžiasi neribotai*.

Pasiskirstymo koeficientas (n-oktanolis/vanduo): *nežinomas*.

Klumpumas, 10⁻³ Pa·s: *3,06 (prie 20°C), 2,08 (prie 40°C) (KAS-28); 3,95 (prie 20°C), 2,57 (prie 40°C) (KAS-30); 5,26 (prie 20°C), 3,36 (prie 40°C) (KAS-32)*.

Garų specifinis tankis: *nežinomas*.

Garavimo greitis: *nežinomas*.

Kiti duomenys:

Markė	N (bendras), %	N-NH ₃ , %	N-NO ₃ , %	N-NH ₂ , %
KAS-28	28 ± 0,6	7 ± 0,7	7 ± 0,7	14 ± 1,4
KAS-30	30 ± 0,6	7,5 ± 0,7	7,5 ± 0,7	15 ± 1,5
KAS-32	32 ± 0,6	8 ± 0,8	8 ± 0,8	16 ± 1,6

Visų markių: karbamido ir amonio nitrato masių santykis 0,73 ÷ 0,83, gamybos proceso metu įterpiama 150 ÷ 200 ppm (0,015 ÷ 0,02 %) korozijos inhibitoriaus, kurio dalis pilstant iš talpos į talpą mažėja. Inhibitorius pagamintas iš organinės kilmės rūgščių.

Saugos duomenų lapas
(pagal direktyvas 91/155/EEB, 93/112/EEB
ir 2001/58/EB)

3 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 2002-11-12
Paskutinė peržiūrėjimo data 2006-05-15

KAS

10. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO STABILUMAS IR REAKTINGUMAS

Cheminis stabilumas ir pavojingos cheminės reakcijos: *stabilios, neturi kumuliatyviųjų savybių, nesudaro nuodingų junginių su kitomis medžiagomis, esančiomis ore ir nutekamuose vandenyse*

Vengtinis aplinkos sąlygos ir cheminės medžiagos, sukeliančios pavojingas chemines reakcijas: *laikyti žemiau kristalizacijos temperatūros, kad nepakenkti tarai. Atšildžius - trąšų savybės nesikeičia. Galimos pavojingos reakcijos su atskiriomis cheminėmis medžiagomis nežinomos, netaikyti.*

Skilimo produktai: *specialiai nekeičiant preparato agregatinės būsenos - nėra.*

Stabilizatorių reikmė: *nereikalinga.*

Egzoterminės reakcijos galimybė: *specialiai nekeičiant preparato agregatinės būsenos - nėra.*

Nestabilūs skilimo produktai: *specialiai nekeičiant preparato agregatinės būsenos - nėra.*

11. TOKSIKOLIGINĖ INFORMACIJA

Ūmus toksiškumas bandomiesiems gyvūnams:

Prarijus, LD₅₀ (žiurkės) > 2000 mg NH₄NO₃/kg; LD₅₀ (žiurkės) > 2000 mg CO(NH₂)₂/kg

Per odą, LD₅₀ *nenustatyta.*

Įkvėpus, LC₅₀ *nenustatyta.*

Dirginimas: *nenustatyta.*

Pasklidimas: *nenustatyta.*

Lėtinis poveikis bandomiesiems gyvūnams: *nežinoma.*

Poveikis žmonėms: *kvėpavimo takų neveikia. Patekus ant odos (į akis) ir nuplovus vandeniu liekamųjų sveikatos pažeidimų nenustatyta.*

Kancerogeniškumas: *nenustatyta.*

Mutageniškumas: *nenustatyta.*

Toksiškumas reprodukcijai: *nenustatyta.*

12. EKOLOGINĖ INFORMACIJA

Cheminės medžiagos, preparato savybės, galinčios daryti poveikį aplinkai:

Ekotoksiškumas (toksiškumas vandens, dirvožemio organizmams, kitiems gyvūnams ir augalams): *pasklidęs neatskiestas vandeniu tirpalas gali nužudyti augalų vegetaciją, iššaukti žuvų žūtį.*

Judrumas: *preparatas gerai tirpus vandenyje. NO_x - anijonas labai judrus. NH₄ kationą adsorbuoja dirvožemio.*

Išsilaukimas ir skilimas (biodegradacija) aplinkoje: *nitratinis jonas yra dominuojanti forma augalų maitinimui.*

Bioakumuliacija: *amonio nitratas ir karbamidas nepasižymi bioakumuliacinėmis savybėmis, nesudaro nuodingų junginių su kitomis medžiagomis, esančiomis aplinkos ore ir nutekamuosiuose vandenyse.*

Duomenys apie kitus poveikius: *nenustatyti.*

13. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO ATLIEKŲ TVARKYMAS

Reikalavimai atliekų neišmesti į aplinką: *pas vartotoją susidariusius trąšų likučius neišpilti į kanalizaciją, į aplinką, panaudoti pagal paskirtį kito tręšimo sezono metu.*

Cheminės medžiagos, preparato atliekų, užterštų pakuočių šalinimo būdai (deginimas, utilizacija, šalinimas sąvartyne ir kt.): *nebanduojamą polietileninę ar metalinę tarą pridurti atitinkamai į utilizavimo ir metalo supirkimo punktą.*

14. CHEMINĖS MEDŽIAGOS, PREPARATO VEŽIMAS

Produktas nėra klasifikuojamas kaip pavojingas produktas pagal Oranžinę knygą ir tarptautinius transporto kodus: ADR, RID, AND, IMDG.

Saugos duomenų lapas
(pagal direktyvas 91/155/EEB, 93/112/EEB
ir 2001/58/EB)

4 lapas iš 4 lapų
Pildymo data 2002-11-12
Paskutinė peržiūrėjimo data 2006-05-15

KAS

15. TEISINĖ REGLAMENTACIJA IR INFORMACIJA, NURODYTA MEDŽIAGOS, PREPARATO PAKUOTĖS ETIKETĖJE

Teisės norminiai aktai, reglamentuojantys cheminės medžiagos, preparato klasifikaciją, ženklinimą, naudojimo ribojimą, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, ribines vertes darbo aplinkoje, atliekų tvarkymą ir kt.:

-Pagal galiojantį "Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymą";

-Pagal galiojančią "Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarką";

-Pagal galiojančią "Saugos duomenų lapo reikalavimų ir jo pateikimo profesionaliems naudotojams tvarką";

-Pagal HN 23-2001 "Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijų ribinės vertės darbo aplinkos ore. Bendrieji reikalavimai";

-Pagal HN 36:2002 "Draudžiamos ir ribojamos medžiagos";

-Pagal galiojančius "Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatus" ir "Darbuotojų apsaugos nuo kancerogenų ir mutagenų poveikio darbe nuostatus";

-Pagal galiojančias "Bendrasias pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo taisykles";

-Pagal galiojantį "Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą";

-Pagal galiojantį "Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą";

-Pagal galiojančias "Atliekų tvarkymo taisykles";

-Pagal galiojančias "Lietuvos Respublikos parduodamų daiktų (prekių) ženklinimo ir kainų nurodymo taisykles";

-2003/2003/EB (Reglamentas dėl trąšų);

-67/548/EEB direktyva (septintą kartą pataisytas 92/32/EEB direktyvos)- reikalavimas perduoti informaciją apie pavojingas chemines medžiagas saugos duomenų lapų forma;

-99/45/EB direktyva- reikalavimas perduoti informaciją apie pavojingus preparatus saugos duomenų lapų forma;

-91/115/EEB direktyva (pataisyta 93/112/EEB ir 2001/58/EB direktyvų)- nustatoma tiksli tvarka, kaip informacija turi būti pateikiama saugos duomenų lapuose, t.y. pateikiamos taisyklės saugos duomenų lapams užpildyti, perduoti, taip pat jų turinui ir formai;

-1999/45/EB direktyva "Dėl pavojingų preparatų klasifikavimo ir ženklinimo reglamentuojančių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų derinimo";

-Pagal vidinę AB "Achema" dokumentaciją: JST 156667399-14:2003 "Skystosios azoto trąšos(KAS), TR-121-10 "KAS'o gamybos nuolatinis technologinis reglamentas";

-Informacija, nurodyta cheminės medžiagos, preparato pakuotės (taros) etiketėje: vaizdinis ženklas Nr.3 "Į viršų" pagal LST EN ISO 780;

-Rfrazės: šis produktas neklasifikuojamas kaip pavojingas pagal ES direktyvas 67/548/EB ir 1999/45/EB.

-Sfrazijų ir skaitmeninių ženklų sąrašas:

-S2 "Saugoti nuo vaikų";

-S13 "Laikyti atokiau nuo maisto, gėrimų ir gyvulių pašaro";

-S25 "Vengti patekimo į akis";

-S26 "Patekus į akis, nedelsiant gerai praplauti vandeniu ir kreiptis į gydytoją";

-S36/37/39 "Dėvėti tinkamus apsauginius drabužius, mūvėti tinkamas pirštines ir naudoti akių (veido) apsaugos priemones";

-S46 Prarijus nedelsiant kreiptis į gydytoją ir parodyti šią pakuotę arba etiketę";

-"Atšildžius išsaugo visas savybes";

-"Baigus darbą su trąšomis- plauti rankas su muilu".

-Markei KAS-32: "Laikant žemesnėje kaip 0 °C temperatūroje, gali užšalti".

-Markei KAS-30: "Laikant žemesnėje kaip minus 9 °C temperatūroje, gali užšalti".

-Markei KAS-28: "Laikant žemesnėje kaip minus 16 °C temperatūroje, gali užšalti".

16. KITA INFORMACIJA

Santrumpos:

ADR - Europos sutartis dėl pavojingų krovinių tarptautinių vežimų keliais;

RID - Pavojingų krovinių tarptautinio gabenimo geležinkeliais taisyklės;

ADN - Sutartis dėl tarptautinių pavojingų krovinių pervežimų Europos vidaus vandenyse;

IMDG - Tarptautinio pavojingų krovinių vežimo jūra kodeksas;

ACGIH - Amerikos valstybinių pramonės higienistų konfederacijos nustatytos normos;

OSHA - Darbų saugos ir sveikatos administracijos nustatytos normos;

NIOSH - Nacionalinio darbų saugos ir profesinės sveikatos administracijos nustatytos normos.

Šiame saugos duomenų lape pateikti duomenys turi būti prieinami visiems, kurių darbas yra susijęs su chemine medžiaga, preparatu. Duomenys atitinka mūsų turimas žinias ir yra skirti apibūdinti cheminį produktą saugos ir sveikatos darbe, aplinkos apsaugos aspektais. Saugos duomenų lapo informacija bus papildyta atsiradus naujų duomenų apie cheminės medžiagos, preparato poveikį sveikatai ir aplinkai, apie prevencijos priemones pavojams sumažinti arba jiems visiškai išvengti. Saugos duomenų lape pateikta informacija neatskleidžia kitų specifinių cheminės medžiagos, preparato savybių.

